

Ομιλία

**του Ομοσπονδιακού Προέδρου Γιοάχιμ Γκάουκ
στην Εβραϊκή Κοινότητα Ιωαννίνων
στις 7 Μαρτίου 2014
εξ αφορμής της επίσημης επίσκεψης στην Ελλάδα**

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας,
αξιότιμη κυρία Παπούλια,
αξιότιμη κυρία Σεβί,
αξιότιμη κυρία Κοέν,
αξιότιμε κύριε Ελισάφ,
αξιότιμα μέλη της κοινότητας,
κυρίες και κύριοι,

εδώ, στην Συναγωγή των Ιωαννίνων κοντά στα τείχη της παλιάς εβραϊκής συνοικίας, επιθυμώ να εκφράσω τις βαθιές μου ευχαριστίες. Προς εσάς, κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας Παπούλια, για την πρόσκληση στην ιδιαίτερα σας πατρίδα. Και προς όλους εσάς, για την προθυμία σας να με υποδεχθείτε σήμερα σε *αυτόν* τον ιδιαίτερο τόπο. Με υποδέχεστε σε έναν τόπο που ξυπνά μνήμες ανείπωτου πόνου που προκλήθηκαν από Γερμανοί στους Έλληνες Εβραίους.

Σήμερα ακούτε μια γλώσσα, τη γερμανική, την γλώσσα εκείνων που σας έκαναν να υποφέρετε τόσο. Το γεγονός ότι με υποδέχεστε εδώ, μαζί και την αντιπροσωπεία μου, είναι ένα μεγάλο δώρο.

Τα όσα διαδραματίστηκαν εκείνη τη νύχτα της 25ης Μαρτίου του έτους 1944 σε αυτή την πόλη, αλλά και αλλού στην Ελλάδα, μας αφήνουν άναυδους μέχρι σήμερα. Την ημέρα εκείνη, οι πολίτες ήθελαν να γιορτάσουν στην κατεχόμενη χώρα τους την εθνική εορτή, και οι εβραϊκές κοινότητες το Εβραϊκό Πάσχα. Κατά τις πρώτες πρωινές ώρες

όμως - το κρύο ήταν τσουχτερό - οι στρατιώτες της Βέρμαχτ ξύπνησαν τους Εβραίους κατοίκους, τους μάζεψαν όλους και τους εκτόπισαν. Στα Ιωάννινα ήταν σχεδόν δύο χιλιάδες τα παιδιά, οι γυναίκες και οι άνδρες. Σχεδόν όλοι τους έχασαν τη ζωή τους στους θαλάμους αερίων του στρατοπέδου εξόντωσης Άουσβιτς- Μπιρκενάου.

Σήμερα έχουμε 7 Μαρτίου. Σε τρεις περίπου εβδομάδες συμπληρώνονται εβδομήντα χρόνια από εκείνη την ημέρα. Μόνον ελάχιστοι μπορούν πια να διηγηθούν τα φρικτά γεγονότα εκείνου του Μαρτίου του 1944. Ένας επιπλέον λόγος που με καθιστά ιδιαίτερα ευγνώμονα, όπως και την αντιπροσωπεία μου, είναι ακριβώς το γεγονός ότι μερικοί από τους άνδρες και τις γυναίκες που επέζησαν από την μαζική δολοφονία εκείνης της εποχής βρίσκονται σήμερα εδώ. Αυτό είναι το μεγαλύτερο δώρο που μας προσφέρεται εδώ. Ωστόσο, δεν θέλω μόνον να σας εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου. Κυρίες και κύριοι, με αίσθημα βαθιάς λύπης και ντροπής υποκλίνομαι ενώπιόν σας και το πράττω και στο όνομα των συμπατριωτών μου. Συμμερίζομαι την οδύνη σας για τα θύματα. Έχω επίγνωση ότι είναι πολλοί εκείνοι στις οικογένειές σας που υποφέρουν μέχρι σήμερα ακόμα από τα εγκλήματα που διέπραξαν Γερμανοί.

Αυτός ο τόπος, που κάποτε έσφυζε από ζωή, σήμερα είναι τόπος πένθους. Περισσότερα από χίλια χρόνια, η εβραϊκή συνοικία ήταν τόπος της εβραϊκής και της μη εβραϊκής ζωής, ένας τόπος συνύπαρξης Εβραίων και μη. Η πόλη των Ιωαννίνων έχασε έναν μοναδικό πολιτισμό, που σβήστηκε από τη μία ημέρα στην άλλη.

Εδώ, στον τόπο αυτό, αποτίουμε φόρο τιμής στους χιλιάδες των Εβραίων που έπεσαν θύματα του Ολοκαυτώματος και σε άλλες πόλεις και χωριά της Ελλάδας. Ενώ επισκέπτομαι αυτόν τον τόπο βρίσκομαι νοερά σε όλους εκείνους τους άλλους τόπους που αναγκάστηκαν να στερηθούν το εβραϊκό τους στοιχείο. Τα Ιωάννινα αποτελούν μια αλληγορία για την ακμάζουσα εβραϊκή ζωή στην Ελλάδα, μια ζωή που καταστράφηκε με την εκτόπιση και την μαζική δολοφονία.

Η Γερμανία αφοσιώθηκε επί δεκαετίες στην κριτική επεξεργασία των εγκλημάτων που διέπραξε κατά την περίοδο του εθνικοσοσιαλισμού. Εντούτοις, είναι ελάχιστα γνωστά στη Γερμανία τα εγκλήματα που διεπράχθησαν εδώ στην Ελλάδα. Η επίσκεψή μου σκοπό έχει να συμβάλει ώστε να γίνουν ευρύτερα γνωστά τα όσα συνέβησαν στην σκιά των αναμνήσεων των Γερμανών. Η Γερμανία ομολογεί ανεπιφύλακτα την ευθύνη που φέρει για το Ολοκαύτωμα και η επίσκεψή μου εδώ έχει ως σκοπό να συμβάλει ώστε περισσότεροι άνθρωποι στην Γερμανία να συνειδητοποιήσουν την ανείπωτη οδύνη που υπέστη και η Εβραϊκή Κοινότητα της Ελλάδας.

Διότι, ακόμη και αν δεν κληρονομείται η ενοχή, ή και αν όλοι όσοι βρίσκονται σήμερα εδώ δεν είναι προσωπικά υπαίτιοι, η ρήξη με τον πολιτισμό που επήλθε με τους Γερμανούς, μας δεσμεύει στην ανάληψη μιας ιδιαίτερης ιστορικής ευθύνης. Ακριβώς επειδή εμείς οι Γερμανοί έχουμε συναίσθηση αυτής της ευθύνης μας, επιθυμούμε να συνδιαμορφώσουμε με τους γείτονές μας και φίλους ένα μέλλον που να διαπνέεται από τον ανθρωπισμό. Αυτό το μέλλον βρίσκεται για όλους μας, Εβραίους και μη, Έλληνες και Γερμανούς, σε μια ελεύθερη, ανοικτή και ανεκτική Ευρώπη.

Έλληνες και Γερμανοί συμμερίζονται τις ίδιες αξίες και προτίθενται να τις προασπίσουν από κοινού. Στην Ευρώπη δεν μπορεί να υπάρξει χώρος για αντισημιτισμό και ξενοφοβία. Είναι κοινό καθήκον μας να υποστηρίξουμε τον πολιτισμό της συνύπαρξης – ειδικά εκεί όπου η ξενοφοβία φαίνεται να ευδοκίμει. Δεν μας επιτρέπεται να εθελουφλούμε όταν ερχόμαστε αντιμέτωποι με το δεινό της ακροδεξιάς.

Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στηρίζει την Εβραϊκή Κοινότητα των Ιωαννίνων στην διεξαγωγή των εκδηλώσεων στην μνήμη των θυμάτων που θα πραγματοποιηθούν στο τέλος αυτού του μήνα. Θέλουμε να συμβάλουμε προκειμένου να αναδυθεί μέσα από την μνήμη του πόνου και των εγκλημάτων του παρελθόντος μια γερμανο-ελληνική εβραϊκή εταιρική σχέση του μέλλοντος. Επίσης, θα συνεχίσουμε να οικοδομούμε μια Ευρώπη που να εδράζεται στα γερά θεμέλια της Δημοκρατίας και των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, μια Ευρώπη των πολιτισμών όπου μπορούν να ευδοκιμήσουν οι πιο διαφορετικές επιλογές ζωής.

Η επίσκεψή μου στα Ιωάννινα αποτελεί υπενθύμιση και προτροπή να μην παρεκκλίνουμε από αυτόν τον δρόμο.